

УДК 330.675

Хохич Д.Г., к.е.н., доцент
*Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана*

Пистогов Є., аспірант
ДННУ «Академія фінансового управління»

СТРАТЕГІЧНІ ЗАСАДИ ПЕРЕХОДУ ДО ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ В КРАЇНАХ СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА

У грудні 2019 року Європейський Союз (ЄС) оголосив про Європейський зелений курс (ЄЗК) – дорожню карту, спрямовану на сприяння перетворенню економіки ЄС на засадах вуглецевої нейтральності. ЄЗК відіграє ключову роль у визначенні та подальшому розвитку майбутньої кліматичної та екологічної політики ЄС та має значний вплив на торговельно-економічні відносини.

Країни Східного партнерства ЄС – Азербайджан, Вірменія, Грузія, Молдова та Україна розпочали реформування своєї економіки та окреслили ініціативи з модернізації в енергетиці, промисловості, сільському господарстві та транспортній галузі, а отже рухаються до переходу згідно з ЄЗК.

Мульти-донорський проєкт (EU4ClimateResilience) підтримує зелений перехід, посилює декарбонізацію, підвищує енергетичну безпеку та стійкість до зміни клімату в країнах Східного партнерства. Це підтримує країни Східного партнерства у вдосконаленні політики адаптації до зміни клімату для досягнення цілей та завдань щодо пом'якшення наслідків та адаптації відповідно до Паризької угоди та пов'язаних двосторонніх угод з ЄС. Це досягатиметься, зокрема, завдяки технічній підтримці оновлення Національно визначеного внеску (НВВ) до 2025 року, вдосконаленню нормативної бази, посиленню інституційних спроможностей, розробці та впровадженню системи моніторингу, звітності та верифікації (MRV), враховуючи зміну клімату в секторальній та регіональній політиці [1].

Проєкт впроваджуватиметься і на місцевому рівні, підтримуючи реалізацію місцевих демонстраційних проєктів з адаптації до зміни клімату, підвищуючи готовність та стійкість міст і муніципалітетів до короткострокових та довгострокових кліматичних ризиків. Для залучення додаткових сталих інвестицій буде підтримуватися впровадження інноваційних фінансових інструментів, зокрема, зелених облігацій. В Україні проєкт спрямований і на відбудову після жорсткої загарбницької війни проти РФ.

Проєкт співфінансується Європейським Союзом та Федеральним міністерством навколишнього середовища, ядерної безпеки та захисту прав споживачів (BMUV) і реалізовуватиметься в Україні німецькою урядовою організацією Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH у співпраці з Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Проєкт EU4ClimateResilience та Проєкт «Сприяння готовності Зеленого курсу в країнах Східного партнерства» (PROGRESS) доповнюють один одного, підтримуючи країни Східного партнерства в контексті Зеленого курсу ЄС.

Проект EU4Climate Resilience підтримує зелений перехід, декарбонізацію, енергетичну безпеку та стійкість до зміни клімату в країнах Східного партнерства.

Цілями проекту EU4Climate Resilience в країнах Східного партнерства є:

1) підвищення спроможності країн адекватно вимірювати та скорочувати національні викиди та адаптуватися до впливу зміни клімату, а також сприяти впровадженню рамок кліматичної політики;

2) демонстрація переваги адаптації до зміни клімату за допомогою конкретних проєктів;

3) підтримка створення надійної нормативно-правової бази щодо зеленого фінансування відповідно до норм ЄС, а також підтримка диверсифікації та розширення випуску зелених облігацій.

Проте існує суттєвий виклик, який все ще необхідно подолати, – продемонструвати на практиці, як досягнути екологічно безпечного розвитку. Країнам Східного партнерства необхідно прискорити впровадження «розумних» методів і технологій в економіці. У промисловості необхідно довести доцільність та економічну життєздатність декарбонізації та ресурсоефективного виробництва. Необхідно забезпечити передачу знань про зелені технології та розбудову стратегічного потенціалу. Необхідно поступово гармонізувати існуючу нормативно-правову базу до стандартів та вимог політики ЄС.

З метою підтримки країн Східного партнерства у просуванні та впровадженні ЄЗК, уряд Німеччини, діючи у рамках Міжнародної кліматичної ініціативи (IKI), розпочав реалізацію проєкту «Сприяння готовності до «зеленого курсу» в країнах Східного партнерства (ProGRess)». ProGRess допомагає країнам Східного партнерства здійснити перехід до екологічно безпечної економіки (Табл. 1).

Табл. 1

Матриця результатів проєкту ProGRess

Кінцевий(-і) результат(-и) реалізації проєкту				
Забезпечення довгострокового пом'якшення наслідків зміни клімату та сталого розвитку відповідно до цілей «Зеленого курсу» ЄС та положень Паризької угоди щодо утримання температури глобального потепління в межах 1,5°C у країнах Східного партнерства.				
Проміжні результати реалізації проєкту				
Ключові зацікавлені сторони в країнах Східного партнерства – Азербайджані, Вірменії, Грузії, Молдові та Україні – отримують підтримку в окремих секторах і регіонах у переході до кліматично орієнтованого, стійкого та екологічно сприятливого економічного розвитку.				
Проміжний результат № 1	Проміжний результат № 2	Проміжний результат № 3	Проміжний результат № 4	Проміжний результат № 5
Заходи у сфері нормотворчої діяльності	Заходи у сфері господарської діяльності	Заходи у сфері муніципальної співпраці	Заходи у сфері «зеленого» фінансування	Поширення знань та належної практики
Директивним органам надано підтримку у розробці передових, обґрунтованих національних нормативно-правових актів	Фермери та підприємства мають можливість вжити заходів на рівні окремих сільськогосподарських виробничо-збутових ланцюжків для забезпечення	Громадянам продемонстровано кліматично орієнтований, стійкий та екологічно сприятливий економічний розвиток.	Відповідним фізичним особам, державним і приватним фінансовим установам надано практичну	Знання та передовий досвід поширюються в країнах Східного партнерства.

для забезпечення кліматично орієнтованого, стійкого та екологічно сприятливого економічного розвитку.	кліматично орієнтованого, стійкого та екологічно сприятливого економічного розвитку.		підтримку для полегшення доступу до «зеленого» фінансування та сприяння залученню відповідних коштів.	
---	--	--	---	--

Стратегічні результати проєкту:

- 1) Оновлено рамки та стратегії політики пом'якшення наслідків зміни клімату та просунуто до впровадження;
- 2) Удосконалено систему МЗВ;
- 3) Реалізовано до 10 демонстраційних проєктів, що демонструють переваги адаптації до кліматичних змін;
- 4) Посилено національну нормативно-правову базу для «зеленого» фінансування та випущено до трьох «зелених» облігацій;
- 5) Надано підтримку зеленій післявоєнній відбудові України.

Список використаних джерел:

1. Декарбонізація та стійкість до зміни клімату в країнах Східного партнерства (EU4ClimateResilience) URL: <https://euneighbourseast.eu/uk/projects/eu-project-page/?id=2413>